

Jézus útját figyelve számunkra is nyitva áll az út, csak bátornak kell lennünk, és mi is megváltóvá érdekesülhetünk, hozzátehetjük a magunkét a világmindenség benső lényegének jobbításához.

Ehhez nem kell kidobnunk mindent, ami az elmúlt kétezer évben kialakult; használjuk azt, ami segít ebben, hanyagoljuk el azt, ami gátol.

Az előzőekből az következik számomra, hogy a Teremtő Isten csak arra képes, hogy túlsorduljon a szeretete. Nem hiszem, hogy teremtett volna poklot, afféle büntető- vagy megsemmisítő táborként. Abban is kételkedem, hogy létezik a személyes gonosz, a Sátán. Az emberi gonoszság persze létezik, ezt nap, mint nap tapasztalhatjuk, akár magunkban is. De ha van Sátán, akkor van egy megoldhatatlan kérdés is: Mi történik vele, ha minden ember eljut a tökéletesedésre, és élete a jézusi megváltás paradicsomi állapotába kerül? A Sátánnak és az angyaloknak nincs fizikai testük, így nincs is olyan eszközük, amelynek felhasználásával tökéletesedhetnének. Ha volna Sátán, akkor örök kárhozatra lenne ítélve és teremtve. Ez hogyan hozható összhangba a szerető Isten képével? A mindenható Isten egyetlen örök kárhozatra ítelt teremtménye a Sátán lenne? Ez sehogy nem fér bele a mindenkit szerető és megváltani akaró Istenről alkotott elgondolásaimba.

Senkit nem akarok rávenni, hogy úgy gondolkodjék, mint én, mindenkit csak arra biztatok, járja a maga útját tisztességgel és szabadon. Nem vagyok sem bölcs, sem tudós; amit megfogalmaztam, csak makogás a kimondhatatlanról és megfogalmazhatatlanról. Nekem jó ezek szerint élnem, de tudom, hogy az én életem is csak egy kísérlet. Bízom a lelkem, a lelkiismeretem és a bűntudatom vezetésében.

2010.

BULÁNYI GYÖRGY

KERESSÉTEK AZ ISTEN ORSZÁGÁT (RÉSZLET)

44. KÖVETKEZTETNI ÉS HINNI

a) Tudni

A szellemi látás igéje. Szótári jelentései: megpillantani, megismerni, megtapasztalni, megélni, belátni, mérlegelni, vizsgálni.

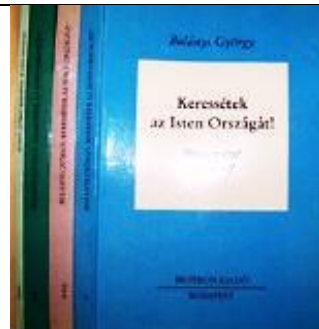
Mik a tárgyai e szellemi látásnak Jézus ajkán? Mondhatni: az egész messiási mondanivaló. Övéinek ezzel a szellemi látással tudniok kell, hogy Ő a Messiás, Ő a Fiú, Ő egy az Atyával. Tudniok kell az aiónvégi feltámadást és a második aión tartalmát. A Messiás mindentudását és bűnbocsátó hatalmát. Azt, hogy Ő az Út; és azt is, hogy mi az, ami jézusi, és mi nem az. Tudniok kell, hogy az ütés összeegyeztethetetlen ezzel az Úttal, és azt is, hogy kicsiség nélkül az nem járható. -

Mily alapon kell mindezt övéinek tudniok? Lássuk egyenként, hogyan jutnak övéi az ezeket az információkat szellemileg látás, a tudás helyzetébe? Hogyan tesznek tehát szert ezekre az ismeretekre?

Az utolsó jeruzsálemi őszön szemére hányja az odavalósiaknak: „Nem tudjátok, honnan jövök, és hová megyek...nem tudtok (nem láttok szellemileg) sem engem, sem Atyámat; ha engem tudnátok (szellemileg látnátok), akkor talán Atyámat is tudnátok (szellemileg látnátok)”. (Jn 8,14.19) E korholás-tárgy az agonizáló Jézus ajkán mentségkereső tárggyá alakul át: „Nem tudják, mit cselekszenek”. (Lk 23,34) A korholás szerint tudniok kellene, hogy a Messiással állnak szemben, és hogy kit készülnek keresztre feszíteni. Nincs kitéve, miből kellene tudniok. De eddigi vizsgálataink alapján kétségtelen: a három esztendő alatt látottak-hallottak alapján. A Szűznek és Józsefnek tudniok kellett volna, hogy Gyermeüknek Atyja házában kell lennie. Itt sincs kitéve, minek alapján; de kétségtelen, hogy a Megtestesülés körülményeiben gyökerező tapasztalatok alapján. (Lk 2,49) Tamásnak és társainak az „eidenai” szellemi látásával kellene látniok az Atyát: „Ha megismertetek volna engem, akkor Atyámat is látnátok”. (Jn 14,7) Csak látták és hallották Jézust, de a tapasztalatok alapján nem mentek bennük végbe bizonyos gondolkodási-szellemi tudatfolyamatok; ezért nem tudják, hová megy Jézus; és ezért nem ismerik az Atyához vezető Utat.

A szadduceusoknak szemükre hányja a második aiónra vonatkozó tévedéseiket. Ha az Írások idevonatkozó anyagából jól következtettek volna, akkor tudnák, hogy Istennek van ereje a második aiónt úgy berendezni, hogy ne álljanak ott fenn azok a problémák, amelyek az első aiónéi. (Mk 12,24; Mt 22,29) A szavain megbotránkozó írástudóknak tudniok lehet, hogy az Emberfiának van hatalma a bűnök megbocsátására, mert csodát tesz számukra: meggyógyítja az inaszakadtat. (Mk 2,10; Mt 9,6; Lk 5,24) Ehelyt konkrétan megjelölődik az az érzékelési-látási, tehát tapasztalati anyag, amelynek alapján létre kell jönnie az „eidenai” szellemi látásának, a tudásnak. A búcsúbeszéd hosszas magyarázatainak végeredményeként a beszéd folyamán annyi értetlenséget mutató tanítványok úgy érzik, hogy végre szinkronba kerültek Mesterükkel: „Most tudjuk, hogy mindent tudsz...ezért hisszük, hogy Istentől jöttél”. (Jn 16,30) A tanítványok úgy érzik tehát, hogy a szellemi látás síkján végre rendbejöttek; mivel most már szellemileg látnak, ezért hisznek!

A búcsúbeszéd során halljuk Jézus kijelentését, hogy övéi tudják az utat; azaz tudják, hogy Ő az Út, amelyen eljuthatnak az Atyához. Valójában csak a búcsúbeszéd végére tudják majd, a szavak elhangzásakor még

értetlenek. Az egyébként alaptalan jézusi feltételezésnek „alapja” megint csak az volna, amit övéi a három esztendő alatt hallottak-láttak; pár verssel később utal is erre Jézus: „Annyi ideje vagyok veletek...” (Jn 14,4-9) Fél évvel korábban, az utolsó jeruzsálemi ősön arról szól, hogy övéi „tudják” az Ő hangját, és nem „tudják” az idegenekét. A messiási hangot tudják, a sátánit nem; azaz a messiási hangot követik, a sátánit nem. El tudják tehát dönteni, mi a messiási tartalom, és mi az azzal ellenkező, a sátáni. Minek alapján tudják? Itt sincs kitéve, de nyilvánvaló: a látottak alapján. (Jn 10,4-5)

A Zebedeus-fiak nem tudják, miféle pneumá-júak, amikor tüzet akarnak hullatni az égből az őket be nem fogadó számariai falura. Nem tudják, mert azt gondolják, hogy összeférhető az erőszakalkalmazás Mesterük Pneumá-jával. Pedig szándékuk a tisztátalan, a sátáni pneuma megnyilatkozása. (Lk 9,55) Minek az alapján kellene tudniok, hogy a Lélekkel összeegyeztethetetlen az, amit akarnak? A hallott és megértésre szánt tanítás alapján.

Még az utolsó vacsorán is az evilági nagyság álmaikat kergető tanítványoknak Jézus megmossa a lábát. Péter értetlenségére válaszolva mondja: „Amit most teszek, még nem tudod...nem lehet a szolga nagyobb uránál...ha ezeket tudjátok, boldogok lesztek, (feltéve) ha meg is teszitek”. (Jn 13,7.17) A vonakodó Péter a nagyság álmaikat kergetve nem érti még az evilági kicsiség országbeli nagyságát, de majd megérti: „Amit teszek, te még nem tudod (szellemileg még nem látod), de majd megismered (ginószkein!) ezután” (Jn 13,7) Mellérendelődik tehát igénk a „ginószkein” igének, melynek tartalmát azonnal megvizsgáljuk. Ebben a mondatban a két ige jelentéstartalma azonos: a szellemi látás, az értés.

Nem kétséges, az „eidenai” az érzéki tapasztalatokat értelmileg feldolgozó magatartás igéje. Jelenti ennek eredményét is, folyamatát is. A magvetőről szóló példabeszéd megmagyarázását kívánja a Tizenkettő Tőle. „Nem értitek (eidenai) ezt a példabeszédet”, (Mk 4,13) - hangzik Jézus válasza. Az értés ehelyt abban állna, hogy magyarázat nélkül is tudnák az útfél, sziklák, tövis és jó föld képsorozat mögötti tartalmat.

Egy esetben rendelődik mellé igénknek a „piszteuein”. A búcsúbeszéd végén a tanítványok ezt mondják: „Most tudjuk, hogy tudsz mindent...ezért hisszük, hogy az Istentől jöttél”. Jézus kétli: „Most hiszitek?”. (Jn 16,31) A kérdés szkeptikus, de ez a szkepszis nem (vagy elsődlegesen nem) tudatbaserzési tartalomra utal, amint majd még látjuk (46c num). Egyébként alig több, mint stílus-variáció, amennyiben ez „eidenai” tárgyai is tartalmazzák a jézusi dogmatika és morálteológia legjelentősebb tartalmait. Övéinek azt kell tudniok, szellemileg látniok, amit mi mint a hit legfőbb tárgyait ismerünk. Az „eidenai” és a „piszteuein” között nincs különbség ama tárgyak tekintetében, amelyekre ez a két tudatbaserzési folyamatot jelentő ige vonatkozik.

Egy másik esetben az „eidenai” velejárója-

következménye az (akoluthin = követni). A juhok ismerik Jézus hangját és ezért „követik”. (Jn 10,4-5) E „követik” ugyanazt a funkciót tölti be a legelésző nyáj képén belül, mint a termőföld-képen belül a „hinni” igével párhuzamba állított magot-igét elfogadás-megtartás, tehát a hűségfunkciót (47e num).

b) Ismerni – mit?

A ginószkein szótári jelentése: megismerni, belátni, ismerettel rendelkezni, tudni, érteni, ítélni, következtetni. Főnévi származéka az első keresztény században nagy szerephez jutott (gnószisz = tudás) szó, melyet Lukács egy ízben az Úr ajkára is ad: „elvéttétek a tudás kulcsait”. (Lk 11,52)

Szavunk négy ízben az „eidenai” szinonimája. „Nem értitek (eid.) ezt a példabeszédet, akkor hogyan értitek majd meg (gin.) a többi példabeszédet?”. (Mk 4,13) Ezenfelül Jánosnál három ízben: „Ti nem ismertétek meg (gin.) Őt, én pedig ismerem (eid.) Őt” - mondja a jeruzsálemieknek az utolsó ősön Atyjáról; „Amit teszek, nem érted (eid.) még, de majd megérted (gin.) később” mondja a lábmosás után Péternek; „Ha megismertetek volna (gin.) engem, Atyámat is ismernétek (eid.)” - mondja a búcsúbeszéd során a Tizenkettőnek. (Jn 8,55; 13,7; 14,7) Látható: ezek a mondatok nem ismernek semmiféle jelentésbeli különbséget a két szó között.

A példabeszédek megértésére vonatkozóan Lukácsnál szavunkat helyettesíti a „szünienai” (44f num): övéinek adatott tudni (gin.) az Ország titkait, de a többiek hiába hallják, „nem értenek”. (Lk 8,10) - Kapcsolódik a „theórein” igével is: „Mostantól fogva ismeritek és láttátok Őt”, (Jn 14,7) - azaz a tanítványok megértették, hogy aki Jézust látja, az az Atyát is látja; tehát mindkét ige tárgya: az Atya. Ez esetben a ginószkein kétségtelenül szellemi elfogadást jelent, mégpedig Jézus magyarázata alapján. Igazolja-e Jézus, amit állít? Igazolása ennyi: Atyja cselekedeteit cselekszi; nincs tehát két cselekvő (6b num). „A világ nem képes elfogadni (lambanein) az Igazság Lelkét, mert nem látja (theórein) és nem ismeri (gin.) Őt”. (Jn 14,17) Szellemi látást, értést jelöl a két utolsó ige; amennyiben ez adva van, maga után von egy akaratiba is átnyúló szellemi magatartást: elfogadni a Szentlelket.

A főpapi imában végül mellérendelődik igénknek nemcsak a most látott „lambanein”, hanem a „piszteuein” ige is: „A szavakat...átadtam nekik, és ők elfogadták és megtudták, hogy Tőled jöttem ki és elhitték, hogy Te küldtél engem”. (Jn 17,8) Azonos a három ige tárgya: Jézus Messiás-volta. Ugyanily mellérendelésbe kerül igénk a „pisteuein” igével a templomszentelési ünnepen: „Ha nekem nem akartok hinni, higgyetek a cselekedetekben, hogy megismerjétek és higgyétek, hogy bennem van az Atya és Én az Atyában”. (Jn 10,38) Ugyanebben a szinonim kapcsolatban használja őket Péter is Kafarnaumban az Úrnak mondott szavakban: „és mi elhittük és

megismertük, hogy Te vagy az Isten szentje”. (Jn 6,69)
A ginószkein tehát egyfelől ugyanúgy a szellemi értés igéje, mint az eidenai, másfelől élesen megmutatkozik, hogy ismerettárgy tekintetében egybeesik a piszteuein szavával. Más szóval: Jézus ugyanannak értését-ismerését kívánja, amit mint hittárgyat kínál fel. A ginószkein összes előfordulásainak megvizsgálása kétségtelenné teszi ezt.

A jézusi mondanivaló egésze, hitünk egész tartalma - tárgya a ginószkein igének. E ginósz-kein-tárgyak részletes felsorolása részletes dogmatikai és morális vázat nyújt. Témakörökbe összevonva soroljuk fel csupán a tartalmakat: az Atya, a Fiú-Messiás, az Atya és Fiú kapcsolata, a Lélek, Isten és ember egymásbanlevése. Isten emberek szeretése, az Isten Országának elközelgetése, az Ország aratása, az Ország titkai, újjászületésünk, Isten akarata és az Istennek-tetszés, a kicsiség-eszmény, az adástörvény, az Ország evilági jelentősége - mindezeket a tanítványoknak ismerniök, azaz szellemileg látniök kell. Csak megjegyezzük: nemcsak a negyedik evangéliumban találjuk meg e tárgyakat.

c) Ismerni - milyen alapon?

Tegyük most részletes vizsgálat tárgyává e „ginószkein” ige jelentését. Miféle információ húzódik meg az ismeret mögött? Tapasztalat, következtetés, tekintély alapján ismeret - ez az ismeret? Négyféle választ is kapunk.

Első: igaznak tartani. „Miért nem ismeritek el beszédemet, miért nem hallgatjátok meg ígémet?”. (Jn 8,43)

Második: a valóságnak megfelelően látni. „Ti nem ismertétek meg Őt, Én ismerem Őt. És ha azt mondom, hogy nem ismerem Őt, akkor hozzátok hasonló hazug leszek”. (Jn 8,55) Az igazságot tagadja meg a hazug, aki nem ismer; és aki ismer, az az igazság alapján áll, ami pedig a valóság tükrözése (16a num). Ővéit azért fogják Isten nevében üldözni, mert az üldözök nem ismerik sem Atyját, sem Őt; az örök élet pedig lényegében azonos az egyetlen igazi Isten küldöttjének, Jézusnak, a Messiásnak megismerésével. (Jn 16,3; 17,3)

E két első válasz alapján a „ginószkein” igaz, a valóságnak megfelelő ismeretet közöl, homályban hagyja azonban az információ jellegét, a forrást. Azaz kultúrkörünk nyelvén szólva: lehet még akár tapasztalati, akár kikövetkeztetett, akár tekintélyi alapú ismeret.

Harmadik: értelmi tudatbaszerzés. A tanítványok nem értik a magvető-példabeszéd, Péter pedig a lábmosás értelmét. (Mk 4,13; Jn 13,7.12) A farizeusok nem értik, hogy a Messiás irgalmat akar és nem áldozatbemutatást; a zsidó nép egésze pedig nem értette meg, hogy a Messiás koncepciójának elfogadása megmenthette volna hazájukat a pusztulástól. (Mt 12,7; Lk 19,42.44) Lukács megjegyzi, hogy a tanítványok nem értették meg Jézus szenvedés-bejelentését. (Lk 18,34) A Messiás azért szolgál magyarázatokkal, hogy segítse ezt az értési

folyamatot, (Mt 13,11; Lk 8,10) s az utolsó vacsorán végre pozitív előjellel is elhangzik a szó ebben a jelentésben: a világgal ellentétben a tanítványok ismerik-értik a Lelket. (Jn 14,17)

E helyeken igénk az emberi értelmi képesség csődjét, nemfunkcionálását jelzi. Mivel az itt szóban forgó erkölcsstani jellegű megállapítások, ismerettárgyak - kultúrkörünk fogalmai szerint is - az emberi értelem által megérthető, a meg-nem-értés arra utal, hogy a Jézus által kívánt megértésnek tudatbaszerzésen-túli, tehát akarati feltételei-velejárói is vannak. Sem a tanítványok, sem a farizeusok, sem a zsidó nép törekvésvilágával nem volt ugyanis összeegyeztethető a fentiekben megjelölt jézusi tanítás. Törekvésközpontjuk igényeivel ellenkezésben volt; ezért nem jöhetett létre a megértés. A „ginószkein” sem merő ismerő tevékenység tehát, hanem csupán hangsúlyt tesz a differenciálatlan emberi törekvésnek tudatbaszerző jellegére.

UTOLSÓ KÍVÁNSÁG

– csak
v i s s z a ne éljek...!

ÉLETEM ÉTELE

Eddig készült – most fogy.

VÁLASZTÉKUNK

diktatúra
Vigyázz, mit beszélsz!

demokrácia
Mindegy, mit beszélsz.